

Iz istega malega mesta

PONEDELJEK, 15.1.2018

AVTOR: MELITA FORSTNERIČ HAJNŠEK

NIKA HÖLCL PRAPER Andrej Ofak in Borut Mori

Glasbenika, avtorja albuma *The Echoes of River Drava - Odmevi reke Drave*, ki ga je portal Jazzetna izbral za album leta 2017

Korošca **Andrej Ofak** in **Borut Mori** sta po izobrazbi akademska klasična glasbenika, diplomirala sta - prvi iz kitare, drugi harmonike -, v Gradcu na univerzi za glasbo in upodabljajočo umetnost. Lani sta izdala odmevni jazzovski album *Odmevi reke Drave - The Echoes of River Drava*.

Kaj vaju je gnalo preko meje na študij, in to klasike, ne jazza?

A. O.: "Čeprav igram že od šestega leta, sem se za resen študij kitare odločil šele po končani gimnaziji. Slišal sem, da v Avstriji sprejmejo na visoko šolo dijake ne glede na prejšnjo izobrazbo, ampak glede na sposobnosti. Preden sem šel na sprejemne izpite v Gradec, sem že bil v formi in sem lahko brez težav igral po dvanajst ur na dan. Sprejeli so me. Z jazzom sem se seznanil že v študijskih letih, a je ta zvrst moja strast šele zadnjih nekaj let."

B. M.: "Ko sem zaključil srednjo glasbeno šolo v Mariboru, zdaj konservatorij, v Sloveniji študij harmonike še ni bil mogoč, torej je bila edina opcija tujina. V Gradcu je tedaj poučeval **James Crabb** in nekaj mojih predhodnikov je že študiralo pri njem. Imel sem veliko

informacij o profesorju, Gradec ni daleč, zato se mi je to takrat zdela najboljša možna opcija. O študiju jazza takrat sploh nisem razmišljal, saj je bila klasična glasba prva izbira. Je pa študij v Gradcu organiziran tako, da se lahko vsak, ki to želi, ne glede na smer študija, dotakne tudi osnov popularne glasbe in jazza, kar je lahko za nekoga, ki se v glasbi še išče, zelo dobrodošlo. Kljub temu se za študij jazza nisem odločil, je pa ta stik prav gotovo vplival name."

Sodeč po zadnji zgoščenki *The Echoes of River Drava*, vaju *genius loci* - koroštvo - zelo zaznamuje. Če pogledamo vajinega rojaka, skladatelja Lojzeta Lebiča, za vedno zaznamuje, če samo pomislim na njegove *Nicine*, zvoke orgel iz domače cerkve, ki odzvanjajo v njegovem delu. Kaj je najbolj vplivalo na vaju?

A. O.: "Poleg nešteti glasbenih vplivov na umetnika vplivajo tudi zvoki in vibracije iz okolja, iz katerega prihaja, in če zna to vplesti v svoja dela, ga to neizogibno zaznamuje in dela originalnega. To je dobra stvar. Najbolj na nas vplivajo tisti, ki so nam najbliže. Prihajam iz Dravograda, majhnega mesta ob Dravi. Že kot otroka me je oče pogosto peljal s seboj na ribolov, v najstniških letih smo se ob zvokih petja in kitare tam družili z vrstniki ter spoznavali lepote in nevarnosti življenja. V študijskih letih pa sem se tja zatekal bolj zaradi miru in samote, kar mi je pomagalo še bolje resonirati z naravo in klasično glasbo, ki sem jo takrat študiral. Hkrati je okolje vplivalo na moje lastne kompozicije. Tako so nastali *Odmevi reke Drave*."

B. M.: "Menim, da sva na naju vplivala prav midva sama in želja po ustvarjanju in uživanju v glasbi. Odraščala sva v varnem okolju majhnega kraja, kjer sva se ob brezskrbnem otroštvu ukvarjala z glasbo. V takšnih okoljih zunaj kulturnih središč, kjer prednjači ljubiteljska kultura, kar je seveda izjemnega pomena, pa se lahko glasba razvije tudi v neko svojo smer. Ustvari se lokalna scena, podobna kot drugod, pa vendar samosvoja, drugačna. Mogoče se nama je zgodilo prav to. Mnogo je umetnikov, ki v svojih delih opisujejo svojo rodno pokrajino ali ji posvetijo svoja dela. Navdih se črpa od tam, kjer čutiš energijo, ki vznemirja, te nekaj vedno znova predrami, lahko pa je to tudi topel spomin na domači kraj. Verjamem, da ljudje, ki živijo ob rekah, čutijo do njih spoštovanje in jih vzamejo za svoje. Na tem albumu je v skladbah skritih veliko zgodb, ki se nanašajo na življenje ob reki, zato tudi naslov *Odmevi reke Drave*."

OSEBNI ARHIV Naslovnica zgoščenke *Echoes of river Drava*

Kakšen je položaj ustvarjalca, ki ne živi in dela v Ljubljani ali v velikih središčih Evrope? Prednosti, slabosti, prekletstvo celo?

A. O.: "Prednost velikega mesta je predvsem v eksistenčnem smislu. Prijatelj kantavtor **Milan Kamnik** mi je v pristnem dialektu dejal, da se od glasbe lahko živi, če si v Ljubljani. Kar se pa tiče instrumentalne, umetniške glasbe, je za preživetje treba ustvarjati in potovati po celem svetu. Tako življenje ni lahko. Za učitelja kitare, kot sem jaz, je ustvarjanje časovno omejeno, mi pa vseeno omogoča, da ob tem poklicu, ki ga imam rad, ustvarjam natančno takšno glasbo, kot mi je všeč. In všeč mi je glasba, ki ima poleg otroške razigranosti tudi emocionalno, moralno in duhovno težo."

B. M.: "Večja kulturna središča so zagotovo prednost, saj je več možnosti za druženje z umetniki, več je možnosti za igranje in dokazovanje, ampak to še zdaleč ni odločilno za ustvarjanje. Pomembno je to, da živiš in delaš tam, kjer se dobro počutiš. Sodobni komunikacijski kanali nam danes omogočajo takojšen vpogled v dogajanje, tudi virtualno prisotnost na sceni."

In kako sta se našla, mislim ustvarjalno? Že od otroštva sta skupaj?

A. O.: "Sva iz istega malega mesta, iste starosti in oba naju je pritegnila glasba. In tako sva počela stvari, kot so bile značilne za čas brez mobilnih telefonov: lovila ribe, hodila v glasbeno šolo in v petem razredu OŠ sva že igrala skupaj v šolskem bandu. Igrali smo svoje skladbe, neke vrste punk, in seveda šli na Pilov žur in Klub klobuk. To je bila velika stvar. V bandu je bil sprva tudi NBA-košarkar, Dravograjčan **Boštjan Nachbar**, vendar je bila njegova pot drugačna, saj nikakor ni mogel nabaviti bas kitare. Takrat so bili inštrumenti dragi. Midva pa sva nadaljevala glasbeno pot in skupaj nastopila na številnih koncertih, žurih in prireditvah."

B. M.: "Poznava se od zgodnjega otroštva. Najina vez je predvsem glasba. Skupaj sva preigrala mnogo koncertov, sodelovala na različnih kulturnih prireditvah, kot so literarni večeri, otvoritvah umetniških razstav itd. Skupaj sva posnela glasbo za film 9+, uglasbila poezijo, skratka, projektov je bilo veliko in zaradi tega tudi ogromno skupnih točk in skupnih spoznanj. Veva, v kateri glasbeni estetiki se oba dobro počutiva in uživava, zato želiva to nadgraditi in razvijati."

Katere zvrsti glasbe so vama blizu in kakšen je odnos do nekomercialne kakovostne glasbe pri nas?

A. O.: "Glasbene zvrsti so pri kitari pogojene z zelo različnimi tehnikami igranja in tudi vrstami kitar, kot so akustična, električna, fretless itd. Zanimalo me je vse, zato sem imel različna obdobja, ko sem se na kitaro učil različno glasbo: flamenko, irska, rock, metal, country, blues, makedonska tradicionalna, glasba afriškega kontinenta, klasični mojstri, indijska glasba, arabska, jazz, filmska in še kaj. Sčasoma pa se stvari prefiltrirajo do take mere, da ugotoviš, kaj za tvojo naravo funkcionira."

Glasba je kvalitetna in nekvalitetna, lahko je v strasti, neznanju ali vrlini in lahko je transcendentalna ali duhovna - odnos do nje pa je odvisen od posameznika in na tej individualni ravni se v najbolj pozitivnem smislu vedno kaj dogaja. Čeprav je ta idealna nekomercialna scena dokaj majhna, je to tisto, kar jo zame dela sladko in posebno. V

majhnem jazz klubu na Ravnah na Koroškem lahko recimo srečaš velika imena še živečih glasbenikov, se z njimi pogovarjaš, si izmenjaš izkušnje, dobiš inspiracijo, znanje. Pri nas pa se z večino instrumentalisti med seboj poznamo na videz ali pa po delu, ki ga prispevamo na tem področju."

B. M.: "V času razvoja glasbenika je logično, da se hkrati razvija tudi odnos do različnih glasbenih estetik, saj je za glasbenika običajno, da spoznava nove smeri, drugačne prijeme ali nove pristope. Hkrati pa si seveda izluščiš tisto, kar ti je všeč, in na tem gradiš. Meni je všeč glasba, ki se spogleduje s klasiko, etnom, sodobno glasbo, jazzom. Vse to skupaj v nekakšnem ambientalnem smislu. V takšnih tonih, bolj ali manj, zvenijo tudi moje kompozicije.

Pri nas je v omenjenih žanrih ogromno dobrih glasbenikov, ki se borijo vsak na svoj način, da lahko igrajo, ustvarjajo, snemajo. Nacionalni medijski prostor pa je, žal, odprt le za nekatere, in tako posledično tudi manjša prepoznavnost. Se pa glasbeniki podpiramo med sabo in vsaj mislim, da spremljamo, kaj kdo počne."

NIKA HÖLCL PRAPER

Kako uspevata na tej skomercializirani sceni? Kako je z organizacijo koncertov, snemanji, prodorom v centralne medije?

A. O.: "Svoboda ustvarjanja je najlepša stvar. Vesel sem, da nisem finančno vezan na stvari, ki jih počnem v glasbi. Se pa pojavi težava, ko imaš izdelek, ki je zorel dlje časa, ima težo in ga želiš promovirati. Pri glasbi, ki jo ustvarjamo, je tako, da potrebuje, tudi če je še tako dobra, svoj čas, da jo ljudje spoznajo in sprejmejo. Astor Piazzola, recimo, je postal znan šele ob koncu svojega življenja in mnogi drugi šele po svoji smrti. Kaj reči na to? Zame je največje darilo glasba, čeprav čutim, da sem v treh desetletjih igranja kitare dozorel in si želim čim več nastopati. Album *The Echoes of River Drava* je pri nas lepo sprejet, portal Jazzetna ga je izbral za album leta 2017."

B. M.: "Dejstvo je, da glasbeniki, ki se pogosteje pojavljajo v medijih, zaradi prepoznavnosti lažje pridejo do koncertov, kar pa še zdaleč ne pomeni zagotovljene kakovosti. Pri nas večina tistih, ki organizirajo koncerte, angažirajo prav slednje, kar je po eni strani razumljivo, saj si želijo polno dvorano. Veliko je tudi zasedb, ki igrajo priredbe, najsi bo tango, šanson, swing itd. Takšni glasbeniki imajo pri nas več možnosti za koncertiranje. Me pa veseli, da se najdejo tudi producenti, ki spoznajo kvaliteto kakšnega glasbenika, ki ustvarja avtorsko glasbo, in ga vključijo v svoje programe, četudi medijsko ni prepoznaven. Menim, da je to pravilno, saj prav takšni glasbeniki bogatijo slovenski glasbeni prostor. Škoda bi bilo, da jih ne bi podprli."

Razmerje tuja: slovenska glasba na naših radiih je še vedno boleča tema. Kako se spoprijemata s tem problemom?

A. O.: "Pri vseh žanrih je tako, da ni veliko glasbe, ki bi imela trajno vrednost, tako da lahko rečemo, da je glasba dobra in slaba in ni vezana na narodnost. Tudi živali ustvarjajo in čutijo glasbo, kos je recimo odličen improvizator in ga rad poslušam, saj se nikoli ne ponavlja. Pri današnji medijski glasbi je skoraj vedno na prvem mestu biznis, kako so ljudje oblečeni, kakšni so po videzu, da so lepi, kako se znajo prodati, pokazati goloto itd. Tako je glasba za vsem tem šele nekje na šestem mestu."

Zgoščenko sta snemala v cerkvi sv. Pankracija v Slovenj Gradcu - zakaj prav tam?

A. O.: "Na albumu igra na akustične inštrumente, zato sva izbrala akustičen prostor. Cerkev sv. Pankracija je imela od vseh, kar sva jih preizkusila, najboljšo akustiko; močno je vplivala na najino igranje in improviziranje. Vsak prostor pa ima neko svojo energijo in ta stara cerkev je v tem smislu zelo posebna. V tem primeru je razlika med studiem in takšnim naravnim ambientom kot razlika med bazenom in morjem."

B. M.: "Več je razlogov, zakaj sva se odločila za cerkev. V osnovi je bila to grajska kapela, saj je na tem mestu včasih stal grad in je bila cerkev kasneje dograjena. Zaradi svoje posebne oblike je tudi akustika svojevrstna. Drugi razlog pa je, da sva želela na zgoščenci ohraniti ambientalno vzdušje, tega pa v snemalnih studiih ni, saj je razlika, če muziciraš v zaprtem prostoru ali pa v čudovitem ambientu, prežetem s tisočletno zgodovino."

Pri današnji medijski glasbi je skoraj vedno na prvem mestu biznis, kako so ljudje oblečeni, glasba je šele na šestem mestu